

Іванна Восвідко

Науковий керівник – проф. Кульбабська О. В.

РОЗМОВНА ФРАЗЕМИКА ЯК КОМПОНЕНТ ІДЮСТИЛЮ ВОЛОДИМИРА МИХАЙЛОВСЬКОГО

Репертуар засобів розмовності охоплює одиниці лексичного, фраземного, словотвірного та синтаксичного рівнів. Зокрема, до класифікації розмовних фразем (далі – РФ) як експресивно маркованих висловлень, що їх здебільшого використовують для уяскравлення позитивних або негативних характеристик у тих чи тих об'єктах дійсності в сучасній лінгвістиці запропоновано кілька підходів, наприклад: В. Д. Ужченко розрізняє розмовні (літературно-розмовні, ужитково-розмовні і фамільярно-розмовні) та просторічні фразеологічні одиниці паралельно із фольклорними й книжними [2, с. 246–247]; Т. В. Цимбалюк тлумачить РФ як прийом прагмалінгвістичної оцінки їхніх текстових зображально-фігуральних функцій (відбиття колориту комунікації у сфері повсякденно-побутової культури, стилістичний ефект гумору, жарту, іронії, вираження експресивності контексту) [3, с. 67–85] тощо.

В оповіданнях українського письменника Буковини В. Михайловського виокремлюємо: 1) загальноновживані РФ: *У Дьордїїхи хата на заячий скік* (с. 28); *Ми їмо, ніби приїхали з голодного краю* (с. 29) та індивідуально-авторські: *Мова – серцева аорта нації* (с. 391); *Патріот рабства – узаконений мародер свободи* (с. 391). Закцентуємо увагу, що до складу РФ автор влучно вводить локальні елементи, зафіксовані в „Словнику буковинських говірок” (2005; далі – СБГ), напр.: *Мой*, [мой: вигук ‘агов’; СБГ, с. 294] *бери себе в руки, бо хто той хрест поставить на Ганні, як підеш услід за нею?*(с. 46); *Її запитання висне посеред хати, як розгойдане осердя на дзигаркові* [дзигарок: годинник; СБГ, с. 92], *що зачеплений на стіні під образам* (с. 68.); *Пам'ятаю, ще мама моя казали: «Чоловік не виспаний, як малай* [малай: вид хліба з кукурудзяного борошна; СБГ, с. 274], *недопечений*» (с. 72) тощо.

Досліджувані фраземи можна об'єднати за тематичним принципом., узявши до уваги ключові слова. Наприклад:

– працелюбність: *Але в роботі прудка, як ластівка* (с. 27); *Марійко, хто рано встає – тому Бог дає* (с. 91);

– надійність / зрадливність: *То най одна буде твоя, - своєю певністю Гладій дав зрозуміти, що слів на вітер не кидає* (с. 87); *Той, хто хилиться на всі боки, не завжди утримує рівновагу* (с. 297);

– честь / безчестя: *Бідність честі не відбирає* (с. 31); *Якщо не можеш захистити свою національну честь, то хто ти є? Свій – серед чужих?.. Переляканий Хатаскраєнко – з нашішником прислужника?.. А чи Іуда – у вишній сорочці?.. Вибирай одне трьох. То – твоє* (с. 270);

– правда / брехня: *Правда ніколи не ржавіє* (с. 37); *У ложних устах підлість завжди солодка* (с. 317);

– щирість / скупість: *Аби і душею не кривити, і Бога не знівити...* (с. 88); *Бо, як кажуть, добре слово правує за завдаток* (с. 89); *Жадоба інколи буває страшнішою за вогонь. Вона спалює не тільки совість, але й саму людину* (с. 301);

– розум: *Краса, Василечку, до віця, а розум до кінця, - провадить роздумливо* (с. 72);

– мужність: *Одвага або мед п'є, – каже, – або сльози ллє* (с. 72); *І страх людині не порадник* (с. 101);

– дружба: *Одна квітка не робить вінка* (с. 70) тощо.

В авторському вживанні загальноновживаних та індивідуальних фразем особливо яскраво виявляється національна специфіка творів В. Михайловського, оскільки вони репрезентують своєрідність асоціацій, уявлень, сприймань, які відбивають значною мірою особливості психології, історії, умов життя буковинців.

Список літератури

1. Михайловський В. І. Мелодія білого смутку / В. Михайловський. – Чернівці : Прут, 2013. – 408 с.
2. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навч. посіб. / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
3. Цимбалюк Т. В. Мова перекладу Миколи Лукаша (фразеологія)” / Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 1996. – 238 с.